

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/337481894>

Державний суверенітет та корупція у світлі Конституції України

Conference Paper · June 2019

DOI: 10.5281/zenodo.3249502

1 author:

Viacheslav Hladky

Volodymyr the Great Educational and Scientific Institute of Law

56 PUBLICATIONS 8 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Corruption [View project](#)

Problems of Law [View project](#)

Гладкий В. В. Державний суверенітет та корупція у світлі Конституції України. *Конституція України в умовах сьогодення*: зб. тез Наук.-практ. кругл. столу (Київ, 24 черв. 2019 р.). Київ: НАВС, 2019. С.45–48. doi:10.5281/zenodo.3249502.

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ТА ПРАВ ЛЮДИНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ №3**

*Збірник тез
Науково-практичного круглого столу
присвяченого Дню Конституції України
(м. Київ, 24 червня 2019 року)*

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

КИЇВ 2019

УДК 342 (477)

*Рекомендовано до друку
вченою радою Навчально-наукового інституту №3
Національної академії внутрішніх справ
(протокол № 7/5 від 25 вересня 2019 року)*

Редакційна колегія:

Калиновський Б.В., завідувач кафедри конституційного права та прав людини НАВС, доктор юридичних наук, доцент;

Андрєєв Д.В., директор ННІ № 3 НАВС, доктор юридичних наук, професор;

Комаринська Ю.Б., заступник директора ННІ № 3 НАВС з навчально-методичної та наукової роботи, кандидат юридичних наук, доцент;

Матеріали подано в авторській редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє висловлені позиції та не несе відповідальності за їх зміст.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ [Текст] :
збірник тез Науково-практичного круглого столу присвяченого Дню Конституції України (м. Київ, 24 червня 2019 року): – К : Навч.-наук. інст. № 3 Нац. акад. внутр. справ, 2019. – 250 с.

УДК 342.228:339.924(477)

©Колектив авторів, 2019
©Навчально-науковий інститут № 3
Національної академії внутрішніх справ, 2019

ЗМІСТ

П.І.П. учасника	Тема доповіді	Стор.
Альонкін О.	Українська мова – основа забезпечення культурних прав людини в Україні	3
Бакал А.	Проблема реалізації Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині»	6
Бакутін Є.	Основні конституційні принципи використання технічних засобів в Україні	9
Білозьорова Г.	Правозахисна діяльність адвокатури в Україні	11
Білокур Д.	Сучасний стан децентралізаційних процесів в Україні	14
Бічарова Д.	Сучасні виклики конституційно-правового захисту української мови як державної	16
Безрученко К.	Дозвілля дитини як фактор всебічного розвитку, освіти, виховання і на повагу до її людської гідності	20
Богдан Ю.	Конституційне право людини на інформацію та гарантії його реалізації в Україні	21
Богданець А.	Конституційно-правовий статус Голови Верховної Ради України	24
Бразалук М.	Конституційно-правовий механізм забезпечення реалізації прав і свобод людини та громадянина	26
Бурак М.	Децентралізація в Україні: здобутки та проблемні питання	28
Войтенко Н.	Актуальні питання забезпечення виборчих прав громадян в Україні	31
Волох О.	Принцип правової визначеності в законопроектній діяльності	35
Волянська А.	Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України	37
Воляннюк А.	Дотримання норм конституції України на території проведення операції об'єднаних сил	40
Галуша В.	Конституційно-правовий статус біженців в Україні: особливості набуття та припинення статусу	42
Гладкий В.	Державний суверенітет та корупція у світлі Конституції України	45
Груєва А.	Національні механізми забезпечення прав людини в Україні	48
Гордяк В.	Проблеми регулювання дострокового припинення повноважень президента за Конституцією України	50
Горюшкіна А.	Забезпечення права дитини на належне батьківське виховання	53
Гулак О.	Нормативні конституційно-правові гарантії екологічної безпеки	55
Данча О.	Конституційно-правова регламентація служби в національних органах місцевого самоврядування	57
Джуравець Н.	Конституційні аспекти визначення поняття «орган державної влади»	60
Джуська А.	Право людини на захист в контексті статті 59 Конституції України	63
Дідик А.	Реформування виборчої системи по виборам до місцевих рад у контексті децентралізації публічної влади	65
Добринець Г.	Конституційне право людини на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, та його захист в Україні	68
Довгань К.	Шляхи запобігання подвійного громадянства в Україні	70
Довгань О.	Публічно-правова природа корупційних правопорушень держслужбовців та шляхи їх подолання	72
Єднак О.	Національний механізм захисту прав людини	74
Єременко В.	Нормативно-правове забезпечення конституційного права на	77

Гладкий В'ячеслав,

аспірант Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом

ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ТА КОРУПЦІЯ У СВІТЛІ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Задоволення основних інтересів людей (їх добробуту, миру, справедливості і т. д.) завжди було і досі залишається важливою метою існування та розвитку будь-якого «цивілізованого суспільства», тобто «суспільства, в якому панує право». У той же час, важливо враховувати і те, що досягнення означеної мети в усі часи супроводжувалося зіткненням з множинними перешкодами, що унеможливають достатнє задоволення людських інтересів, які впливають з їх прав. Водночас, базова незадоволеність цих інтересів означає, що суспільство у тій чи іншій мірі не матиме можливості розвиватися, окультурюватися [1, р. 2019]. При цьому суспільство, яке не є в повній мірі цивілізованим, є міцним фундаментом, на якому вибудовується потужна корупційна сітка, учасники якої приватизують «Загальне благо» та формують державу, в котрій панує корупція. Звісно, окреслене унеможливлене у межах держави, яка є дійсно суверенною, соціальною, демократичною та правовою (наприклад, Дані, Норвегія, Швеція). При цьому основну увагу в межах цієї наукової розвідки ми приділимо лише суверенітету держави та його взаємозв'язок з феноменом корупції.

Спершу зазначимо, що у ст. 1, ч. 1 ст. 2 і ч. 1 ст. 5 Основного Закону України конституцієдавець визначає Україну суверенною державою, суверенітет якої поширюється на всю її територію, а «носієм суверенітету» та «єдиним джерелом влади» в державі називає народ. Між тим, у ч. ч. 1 і 2 ст. 17 Конституції зазначається, що «захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу», а, відтак, «оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України». Зважаючи на це, Президент України є главою держави та гарантом державного суверенітету (ч. ч. 1 і 2 ст. 102), а КМУ – вищим органом у системі органів виконавчої влади та забезпечує державний суверенітет (ч. 1 ст. 113 і п. 1 ч. 1 ст. 116).

Необхідно зауважити, що державний суверенітет є визначальною та невід'ємною якістю публічної влади, що «засвідчує верховенство держави в межах власної території та її незалежність у відносинах з іншими державами» [2, с. 122], а незалежність держави, у свою чергу, є невід'ємною її характеристикою, що вказує на те, що центральні органи влади цієї держави контролюють всю її територію, діючи в інтересах громадянина та народу, держави, керуючись при цьому лише Конституцією та нормами чинних законів держави. Як вбачається, незалежною держава не може бути, доки вона не стане суверенною (так само, суверенна держава не може бути залежною).

Вказівка конституцієдавця на обов'язковість таких характеристик України як суверенність та незалежність автоматично є також заборонаю реалізації корупційної практики, що обумовлює панування корупції у держави. Проникаючи у всі сфери життєдіяльності людини, корупція розбещує політичну владу і громадян та розкладає державу як цілісну систему, роблячи її вразливою перед численними ризиками деструктивного характеру, формує державу в якості товару [3, с. 52–53; 4, с. 124–125], котрий можна відчужити, а політичну владу – в якості сукупності суб'єктів, які надають будь-які послуги, навіть ті, що суперечать інтересам народу та держави й здійснюються за рахунок адміністративного та іншого ресурсу. Можливість фактичної купівлі держави, окремих територій держави та/або стратегічних об'єктів (зокрема, шляхом удавання правомірних юридичних діянь) призводить до того, що держава втрачає суверенітет у повній мірі чи на окремих територіях, в окремих сферах функціонування держави, а, відтак, не є незалежною у достатній мірі. Можливість «найму» політичної влади окремої держави чи разова купівля окремих послуг, що надає влада, однозначно вказує на відсутність незалежності держави та суверенності.

З огляду на вказане слід наголосити на тому, що протиправні діяння проти суверенітету та незалежності держави, що обумовлені корупційним мотивом, у переважній частині здійсненні представниками політичної влади: відчуження держави чи її окремих територій (а так само відчуження стратегічних об'єктів), неправомірні дії відносно держави, котрі шкодять суверенності держави (знищення економічного, соціально-політичного, військового та культурного потенціалу держави та народу, зокрема, шляхом підписання невігідних міждержавних договорів, набуття членства в певних міжнародних урядових організаціях, союзах держав та за рахунок вчинення будь-яких інших діянь в контексті здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави), здійсненні, як правило, лише центральними органами влади та їх посадовими особами.

Проф. Р.Х. Макуєв справедливо помічає, що «суверенітет – це такий нерв держави, вилучивши який можна обрушити всю державну конструкцію. Від неї тоді дійсно залишаться мережеві уламки» [5, с. 74]. Таким чином, необхідно зазначити, що незалежна та суверенна держава може бути корумпованою, однак, панування корупції в державі унеможливорює подальше існування держави у відповідному статусі. При цьому зростанню корупції може протистояти лише незалежна та суверенна держава (хоча лише цих

характеристик для антикорупції, звісно, є недостатнім). Відтак, виникає питання, чи здатна Україна ефективно здійснювати антикорупційну політику зважаючи на невирішеність й безперспективність короткострокового розв'язання т. зв. «Кримської кризи»? Також, це питання ускладнене втратою національним Урядом контролю над окремими територіями Донецької та Луганської областей. Окрім того, у практичній дійсності в регіонах держави дедалі помітніше посилюється соціально-економічна та політична впливовість регіональних кланів, котрі здійснюють реальний політичний вплив на регіони (у світлі децентралізації влади та бюджету, а також під впливом т. зв. «ресурсного прокляття» в регіонах поступово формуються своєрідні «удільні князівства» – «лісова республіка», «бурштинова республіка», «піщана республіка», «вугільна республіка» тощо), підміняючи таким чином Уряд та урядових представників на місцях (помітною є також тенденція експансії злочинного світу, чому сприяє стрімке розширення та поглиблення структури андеркласу в державі з 2014 р.).

В окресленому сенсі слід зауважити, що вказаний стан справ суттєво поглиблює негативні показники ефективності попередження та протидії корупції, однак, виникнення вказаних обставин стало можливим саме у результаті відсутності належного рівня суверенності нашої держави, з одного боку, а, з іншого боку – також наявності утверджених в нашій державі та суспільстві недемократичних, неправових і несоціальних традицій функціонування публічної влади, котра й по сьогодні щільно пронизана непотизмом і кронізмом. Таким чином, вкотре наголосимо на тому, що український Основний Закон передбачає дієвий конституційний антикорупційний правовий режим, однак, його впровадження в реальну дійсність буде можливим лише тоді, коли новообраний Президент України В.О. Зеленський та вже новий парламент не лише будуть спрямовувати свої зусилля на реальне відновлення суверенітету держави на всій її території (й на тій, що формально підпорядкована Уряду, хоча фактична влада на цій території належить «удільним князям»), але й паралельно сприятимуть протидії феномену корупції, що виснажує нашу державу, а не очолюватимуть корупційну сітку, що десятиліттями існує в нашій державі.

Список використаних джерел

1. Hladky V. The Structure of the System of Corruption Crime Subjects according to the Legislation of Ukraine. *Path of Science*. 2019. Vol. 5, No 4. P. 2008–2021. DOI:10.22178/pos.45-4.
2. Шаповал В.М. Сучасний конституціоналізм. Київ: Видавництво «Юрінком Інтер», 2005. 560 с.
3. Гладкий В.В. Долгосрочные перспективы преобразований в Украине всвете антикоррупционной политики. *Юридичні науки: проблеми та перспективи*: матеріали V Міжнар. наук.-практ.-конф. (м. Івано-Франківськ, 19–20 трав. 2017 р.): у 2-х ч. Херсон: ВД «Гельветика», 2017. Ч. 2. С. 50–53.
4. Гладкий В.В. Сутність та значення феномену корупції. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2019. № 18. С. 124–132. DOI:10.5281/zenodo.2592077.

5. Макуев Р.Х. Уважая Конституцию, менять подходы к конституционализму (к 20-й годовщине: испытание временем). *Вестник государственного и муниципального управления*. 2014. № 1. С. 72–79.